

čana. V prvi razred višjih pedagoških šol v letu 1927./28. bodo sprejeti učitelji na podlagi razpisa. Dovoljeval se jim boe za časa študija dveletni dopust, brez pravice na službene prejemke. Finančni odbor je že sprejel proračun in s tem tudi to odredbo o Višjih ped. šolah.

— Poverjenike Slovenske šolske Matice iz okrajev: Litija, Konjice, Sevnica, Maribor mesto, in Dolnja Lendava, nujno prosim, da mi čimprej pošljete članske sezname za leto 1926. Knjige so stavljeni, naklade jim pa vsled manjkajočih seznamov ne moremo določiti. Prosim ponovno, pošljite mi sezname z obratno pošto! Na članarino počakam lahko do 1. marca. — Pavel Plesničar, blagajnik Slov. Matice, Ljubljana, Komenskega ulica 8.

— Jubilej učiteljskega društva Lužičkih Srbov. Koncem leta 1926. so proslavljali v Budišinu 40-letnico »Slobodnog udruženja katoličkih učitelja srpske Lužice«. Pred 40 leti 16. septembra 1885. leta, se je zbralo v vasi Hreščicah 7 srbskih učiteljev, ki so sklenili ustanoviti srbsko učiteljsko društvo. V začetku so sodelovali katoliški in evangeljski učitelji, a zadnji, razen malih izjem, niso pristopili k društvu, ki se je moralo nato omejit na katoličane. Ustanovljeno je bilo: »Katoliško učiteljsko udruženje v kraljevini Saški«, ki je imelo svoj prvi občni zbor 19. novembra 1890. leta. Na jubilejnim sestanku je podal učitelj Ševček lep pregled društvenega delovanja vseh 40 let.

— G. inž. Lupša, znani raziskovalec južno-azijskih pokrajin, mi je obljubil, da pride proti zmerni odškodnini predavati je seniški mladini o svojih doživljajih. Škoda bi bila, da je samo jeseniška mladež tako srečna, da poslušata taka predavanja. Zato naj tudi druge šole povabijo g. inženirja v mladinski krog, tako, da bo imenovani napravil turnejo po Gorenjski. Pooblaščen sem, da sprejemam povabila, nakar jih predložim g. inž. Lupši, ki bi svoja predavanja v kratkem pričel izvrševati. Skioptikon za projekiranje slik je na razpolago v Radovljici. Odškodnina zelo zmerna. Prosim za odziv. — Pibovec, Jeseniče.

— Člani okrajnega učiteljskega društva za srez Litija se naprošajo, da pošljejo pristopne izjave najkasneje do 20. februarja t. l. upravitelstvu šole v Litiji in nakažejo članarino za mesec januar in februar društvenemu blagajniku g. Rostoharju v Litiji. Kdor ne pošlje do 20. t. m. izjave, se črta v imeniku in se mu ukine pošiljanje listov.

Tajnica.

— Družabni sestanek ljubljanskega učiteljskega društva se je vršil 5. svečana 1927. Ob do ločeni uri se je zbralo v restavraciji »Ljubljanskega dvora« okrog 80 tovarišev in tovarišic. Razvila se je prav priprsta in animirana zabava. Ad hoc sestavljeni kvartet nas je presenetil s svojimi umetnimi in narodnimi pesmicami. S kratko nappitnico se je zahvalil za zaupanje, ki mu ga je izkazalo ljubljansko učiteljsko, novi društveni predsednik tov. Vilko Mazl. Mlade tovarišice so pa nabrale s svojim zabavnim nastopom 262 Din za Učit. konvikt. Pozdravljamo take sestanke, ker so prepotrebni v svrhu medsebojnega spoznavanja in utrditve stanovske edinosti.

— Potovanje učiteljskega društva v Prago in Varšavo. Na eni zadnjih sej izvršnega odbora UJU v Beogradu je bilo sklenjeno, da se priredi v aprilu učiteljska ekakurzija po Češkem in Poljskem. Delegat izvršnega odbora so se že javili tozadevno pri češkem in poljskem poslaniku, kjer so bili zelo ljubazno sprejeti. Oba poslanika sta obljubila iti izvršnemu odboru tozadevno na roko. Na tej ekakurziji naj bi se tudi vodila pogajanja o ustanovitvi »Unije slovanskih učiteljskih društev«. To idejo so prvi začeli propagirati Poljaki in predlagali že dvakrat konferenco slovanskih učiteljev v Beogradu; sedaj pa bo ta ideja morda vendarle realizirana. Podrobnosti o ekakurziji bodo javljene pozneje.

— Na občnem zboru ljubljanskega učiteljskega društva dne 5. februarja 1927 je bil sprejet predlog tov. Repovža, da se ustanovi v Ljubljani učiteljski zbor, ki bo nastopal le ob družabnih veseljih in žalostnih prilikah. Pozivamo tovarišice pevke in tovarišice pevce, ki bi bili pripravljene sodelovati pri tem zboru, da se javijo na naslov: Mirko Dermelj, učitelj na Gluhonemnici v Ljubljani.

— Srednja vinarska in sadjarska šola v Mariboru sprejme 15. marca 1927 praktične (vajence) za enoletno praktično šolo. Pogoji: starost najmanj 16 let, dovršena najmanj ljudska šola, telesna sposobnost. Sprejemajo se kmetski sinovi, ki ostanejo pozneje doma. Praktičanti dobivajo stanovanje in hrano v zavodu brezplačno ter imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1927./28. kot redni učenci kakor tudi pri podelitvi brezplačnih mest za redne učence v slučaju ubožnosti. Bišvi praktičanti so potem navadno najboljši redni učenci. Lastnoročno, na celo polo pisane in kolkovane prošnje (kolek 5 + 20 = 25 dinarjev) za sprejem praktikanov je pošljati direktiji srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 1. marca 1927 s sledečimi prilozami: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. zadnje šolsko spričevalo, 4. spričevalo o nravnosti, v slučaju ubožnosti na tudi 5. premoženjski izkaz ali spričevalo ubožnosti. Sprejem ali odklonitev se naznani pisмено, še potrebna pojasnila daje direktija. Drugi listi se naprošajo za ponatis tega razpisa. Direktor Andrej Žrnavec.

— Zrebanje števil III. knjževne tombole Jugoslovenske Matice je, kakor smo že ponovno poročali, preloženo in se vrši nepreklicno po sledečem redu: 4. in 11. marca za ambe, 18. marca za terne, 25. marca in 1. aprila za terne in kvaterne, 8. aprila za kvaterne in činkvine, 15. aprila za činkvine in 22. aprila za tombole. Tombolske tablice se do 2. marca t. l. prodajajo pri vseh šolah in vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji.

— Povišice. Izvršni odbor UJU bo g. prosvetnemu ministru oddal postavko, naj se izplačujejo povišice od dneva zapadlosti in ne od dneva, ko je podpisan ukaz, kakor sta v zadnjem času nepovoljno rešila to zadevo Državni svet in Glavna kontrola.

III. Zabavni večer „Grafike“ na pustno soboto v Kazini

— Vaša dobra znanka iz predvojnih časov je ržena kava. Danes jo dobite v vsaki trgovini. ŽIKA ji je ime.

— Zdravstveni nasvet. Če Vam je zdravnik prepovedal kavo, pijte ŽIKO! Žika, pripravljena z dobrim mlekom, nadomesti najfinejšo pravo kavo.

Boj za svobodo in neodvisnost učiteljskega stanu.

— Nadzorniki niso v »Edinstvu«. Iz seznama poverjeništa UJU — Ljubljana je bilo črtanih le troje nadzornikov, ostali so še vsi člani Udruženja Jugoslovenskega učiteljskega. Nasprotniki stanovske enotnosti in sloge se torej s tem samo hvalijo in hočejo delati reklamo. Seveda je tako izrabljanje vse obsodbe vredno.

— »Konkretna dejstva in stvarne pridobitve« bi radi videli naši prijatelji okrog »Edinstva« zdaj po enoletnem delovanju zastopnikov nove stanovske politike. Takih dejstev ni lahko navesti tako, da bi jih umeli celo ljudje, ki vse negirajo že a priori. Zato je škoda izgubljati besedi. Morda bodo ti naši prijatelji umeli vsaj to, da so še vsi na tistih mestih, kjer so bili lani ob tem času in da bi bil marsikateri izmed njih danes drugje, ko bi se ga ne bilo ščitilo. To je eno. Druga pridobitev je pa to, da so vsi računi točno poravnani — seveda tisti, ki datirajo iz »nove vlad« — dasi se ni članarina zvišala niti za paro. Tretja pridobitev — pa bolj žalostna, to je res — je ta, da imamo šele sedaj jasno sliko, kako je gospodarsko stanje iz prejšnje dobe. So pa še druge pridobitve, o katerih še izpregovorimo.

— »Kjer ni ideje, tam ni osebnost.« To se opazi tudi v zadnji številki »Edinstva«. Tov. Dimnika imenuje samo 13-krat (li ni to nesrečna številka?), tov. Mencina pa 12-krat. In to je še ena izmed bolj usmerjenih številki proti prejšnjim. Same osebnosti! —

— »Če pojde tako dalje, bomo utonili v samih tožbah«, jadicuje zadnje »Edinstvo«. To pač res ni razveseljiva perspektiva za bodočnost lista, ki se je komaj rodil. Dovelj žalostno, da se tovariši spozablajo in poslužujejo takih sredstev, ki jih mora sodišče prijeti kot kaznjiva.

Učiteljski pravnik.

— § 100% položajna plača II./5. skupine. V 10. številki »Učit. Tovariša« je bila objavljena na 2. strani zelo važna razsodba Državnega sveta Br. 26.855 od 25. avgusta 1926, ki določa, da traja začasna učiteljska služba do položenega usposobljenostnega izpita in da pripada 100% položajna plača II./5. skupine od dneva, ko je bila učitelju(i) priznana stalnost, kar je tudi v skladu s čl. 44. urad. zakona. — Ministrstvo prosvete je izdalo z ozirom na gornjo razsodbo Državnega sveta odlok, s katerim je uspostavilo rešenja s 100% položajno plačo, če je imel učitelj na dan razvrstitve (1. septembra 1923) usposobljenostni izpit, a ne še 3 let službe. Po razglasitvi razsodbe Državnega sveta je pričelo priznavati ministrstvo prosvete stalnost in obenem polno II./5. skupino z dnevom po položenem praktičnem izpitu. V letu 1925. in 1926. so morali tovariši(i)ce) zaposliti po 3 letih zač. službe najprej za stalnost in šele ko jim je bila to priznana, za priznanje II./4. skupine položajne plače. Ker se je postavila Glavna kontrola in pozneje tudi Državni svet na stališče, da pripada položajna plača višje skupine v smislu čl. 106. urad. zak. od dneva podpisa odloka in ne od dneva dospelosti, kar bi pa bilo edino pravilno, je moral marsikateri tovariš(i)ca) vrniti včasih ogromne preužitke, ki jih je prejel na višji skupini II./4. za čas od dospelosti do podpisa odloka in je v tem času užival le 60% položajno plačo II./5. skupine. Prizadetim tovarišem (cam) svetujemo, naj zaprosijo naknadno na podlagi čl. 44. urad. zakona za priznanje 100% položajne plače od dneva priznane stalnosti. Prošnji je priklopiti overvljen prepis uverenja o priznani stalnosti. Z ozirom na čl. 44. urad. zakona je prošnja v smislu čl. 128. urad. zakona koleka prosta.

— § Kolekovanje prošenj za položajne plače. V zadnjem »Učit. Tovarišu« navedena okrožnica S. br. 4059/3 od 19. novembra 1926 se nanaša na ljubljansko oblast. Štev. tozadevnega razpisa za mariborsko oblast nam ni znana.

Učiteljski pevski zbor.

— pev. Pevski zbor učiteljskega UJU v Ljubljani. Veliki župan ljubljanske oblasti je z odlokom z dne 24. januarja 1927 U. br. 1605, potrdil pravila pevskega zbora, zato se je vršil dne 2. februarja 1927 ob priliki pevskega tečaja ustanovni občni zbor. Pevski zbor je bil do sedaj integralen del Društva učit. glasbe. S tem dnem pa se je sporazumno z omenjenim društvom osamosvojil. V odbor so bili izvoljeni: prof. Marko Bajuk za predsednika, tov. Vilko Jurko za podpredsednika, v odbor pa: tov. Sežun Andro, Dermelj Mirko, Zupanič Drago, tovarišici Nina Deklevova, Zora Rakova, tov. Grčar Tit, Knez Rudolf, Cander Dacorin, Jovan Maks, Primožič Ivan. Kot namestnici pa tovarišici: Ivana Klemenčičeva in Štefanija Šubertova. — Zbor bo priredil v kratkem nekaj koncertov po deželi, v jeseni pa velik vokalni koncert v Ljubljani.

— pev. Ljubljansko učiteljsko društvo je na svojem zborovanju dne 5. februarja 1927 enoglasno sklenilo, da pristopi kot ustanovnik Pevskega zbora učit. UJU Ljubljana z enkratnim zneskom 500 Din. Vsi člani pristopijo kot podporniki z mesečnim prispevkom 1 Din, začeti od 1. jan. 1927. Tovariši pevci in tovarišice pevke vstopijo v zbor. (Prijava sprejema Mirko Dermelj,

Naša društvena zborovanja.

Ustanovitev dveh novih sreskih društev UJU: za Šmarje-Rogatec in Radovljico.

— Brežiško-sevniško društvo v taboru deklaratske stanovske politike. — Od dne do dne se bolj kaže neuspeh umetnega razdiranja stanovske sloge in edinstva in propada nakana napraviti čimvečjo zmedo v naših stanovskih vrstah, da bi s tem preprečili uspešno delo poverjeništa.

Vabila

— Belokranjsko učiteljsko društvo zboruje dne 19. februarja 1927 ob 13. uri v Metliki. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika, 2. Predavanje: Vaspitanje značaj »Gorskega vjenaca«, poročta tov. Živojinovič, 3. Društveni proračun. 4. Poročilo predsednika. 5. Ustanovitev prosvetnega oddelka. 6. Služajnosti. Kdor želi kosila, naj se javi pri tov. upravitelju v Metliki K. Barletu.

Odbor.

— Učiteljski krožek za višnjegorski sodni okraj. Svoje prvo zborovanje bomo imeli v sredo 16. februarja ob pol 10. uri v Stični. Dnevni red: 1. Pomen krožka in naš program. 2. Važnost zgodovinske pouka z ozirom na vzgojni pomen zgodovine. Predavanje tov. ravnatelja Merviča iz Ribnice. 3. Slučajnosti. — Udeležimo se prvega sestanka vsi do zadnjega! Pevci in pevke, prinesite pesmarice s seboj! — Š.

Poročila:

— Občni zbor brežiško-sevniškega učiteljskega društva se je vršil dne 5. februarja 1927 ob 10. uri v Brežicah. Navzočih je bilo 64 članov in članic.

Občni zbor je otvoril preds. namestnik Vадnjal s kratkim nagovorom. Pozdravil je zastopnike poverjeništa tov. Skušlja, člana ožjega sosveta Plavšaka in urednika Dimnika, predsednika krškega društva UJU tov. Vaniča. Kot gost je prisostvoval tudi tov. Černač iz krškega okraja.

Predsednik naznani, da je odstopil do sedanjih predsednik tov. Voglar, zato vodi on zborovanje. Ker je bil pa navzoč, ga prosil, naj obravnava on dopise, ki so došli še pod njegovim predsedstvom.

Dopisi: 1. Dopis poverjeništa UJU zaradi reklamacij listov, da naj društva pošljejo članske sezname in sproti javijo vse izpremembe vsak mesec.

2. Dopis pov. UJU zaradi revizije, da delo počasi napreduje, ker se vodi natančno in hočejo revizorji vestno in točno, brez vsakih dvomov izvršiti delo. Tov. Čopič zahteva, da se poda revizijsko poročilo iz seje širjega sosveta. Predsednik ne ugodi želji.

3. Dopis pov. UJU zaradi nezasedenih učnih mest in učit. na razpoloženju.

4. Dopis pov. UJU v zadevi poseta članov ožjega sosveta pri društvenih zborovanjih. Članstvo dobi potom teh lahko najtočnejša pojasnila.

5. Dopis pov. UJU glede Zveze državnih nameščencev, da naj stavijo društva znesek za Zvezo v proračun in naj prično pobirati po 1.20 Din mesečno za Zvezo že s 1. januarjem t. l. naprej. — Interpelira tov. Zupan, da je društvo pri krajevnem društvu državnih nameščencev, ki se je obrnilo s posebnim dopisom na Zvezo, a ni odgovora. Tov. Dimnik pojasni, da so društva po pravilih le potom pov. UJU lahko člani Zveze, glede odgovora bo pa interpeliral tov. Skušlj, ki je zastopnik pov. v Zvezi.

6. Dopis »Dobrim srcem!«, ki ga tov. Voglar priporoča, komur sredstva dopuščajo.

7. Dopis pov. UJU v zadevi projekta šolskega zakona. Tov. Dimnik pojasni, da je zadeva še vedno aktualna in celo rujana, ker se dela na projektu tudi s strani poslancev.

8. Dopis nadzornika tov. Drnovška, da naj članstvo prilaga znamke, kadar želi odgovora na privatna pisma, ker ta prevec obremenjujejo poedince pri obili korespondenci.

9. Dopis tov. Elize Kukovčeve, ki je bila neosnovano žaljena, ko je prišla

učitelj na Gluhonemnici v Ljubljani do 20. t. m.). Odbor se članstvu za naklonjenost prav iskreno zahvaljuje. Naj bi našli idealni sklepi odmev po vsej Sloveniji in zboru omogočili in olajšali vzvišeno stremeljenje, pri katerem ga hipno ovira le finančna stran. Odbor.

Naša gospodarska organizacija.

— g. Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani. V mesecu januarju sem prejel sledeča darila odnosno članarino: Vladimir Požar iz Radeč 10 Din, Josip in Justina Trobiš iz Bučke 22 Din, Hans Loser iz Grčaric 10 Din, Josip Sigmund iz Starega brega 10 Din, učiteljske deške osn. šole Trbovlje-Vode 178 Din, Štefanija Sojer, Fara vas pri Kočevju 10 Din, učiteljskega UJU 160 Din, učiteljskega v Komendi 50 Din, učiteljskega na Vinici 50 Din, Slavko Šarabon, Sv. Ana nad Tržičem 10 Din, učiteljskega I. deške osnovne šole v Ljubljani 102.30 Din, neimenovani 1000 Din, Fran Ločnikar, Turjak 10 Din, Josip Kobal iz Ljubljane 20 Din najdenine, Mirko Pretnar, sreski šolski referent v Ljubljani, podaril delež Učit. tiskarne z dividendo 33 Din 75 p, skupaj 1676 Din 5 p. — Josip Kobal, blagajnik.

na zadnje zborovanje kot gost predavati. (Isto se je dogodilo sedaj članom ožjega sosveta, kar si pač dotičniki ne morejo šteti v čast. Pa bodi pozabljeno!)
10. Dopisa pov. UJU glede pevskega zbora predsednik ni imel pri roki. Tajniško poročilo je bilo dokaj kratko. Blagajniško poročilo je podal tovariš Voglar. Po pregledu računov je bil sprejet absolutorij.

Naš sedanji položaj. Predsednik Vадnjal prečita »Okrožnico obveznic«, ki je krožila med članstvom društva in je propagirala izstop iz UJU. Obzalovali je, da se je hotelo na članstvo vplivati z gotovimi podpisi oseb, katere stoji uradnim osebam blizu in se je podpis te oseb na okrožnici podčrtavalo. Vendar tudi to ni zaleglo in so večinoma oni, ki so okrožnico podpisali, ostali doma. Prav so imeli, da so na ta način pokazali, da se ne dajo terorizirati. Sedaj je teror strt in jim je prosta pot nazaj, ker so bile ovržene vse trditve iz »Okrožnice-obveznic« kot neosnovane.

Struja »edinašev« se je na to točko dnevnega reda srbno pripravljala. Vsi podpisani so se morali obvezati, da pristopijo k organizaciji »Edinstvo«. Edinaši pa so se bali navzočnosti zastopnikov poverjeništa, zato so z dopisnico obvestili pov., da navzočnost zastopnikov ne more ničesar več izpremeniti — prestop društva v »Edinstvo« je že sklenjena stvar. Bali so se resnice, ki bi jo iznesli zastopniki poverjeništa in objektivne sodbe članstva.

Vsled neparlamentarnega postopanja je prišlo do burnih scen, ker priglasičnim niso pustili do besede. Celo pov. tov. Skušlju se ni dovolilo govoriti, da bi branil neosnovane očitke proti njegovi osebi. Na splošno ogorčenje so bil edinaši prisiljeni popustiti. Iz bojazni, da bi katerega od podpisanih pod težo dokazov ne izgubili, so se odstranili iz zborovalne dvorane. Izmed 64 navzočih jih je odšlo 24, pozneje so se vrnili v dvorano štirje, tako da je ostalo v dvorani še 44 članov in članic.

Zborovanje se je sedaj nadaljevalo v pravnem tovarištvu.

Za predsednika je bil na predlog tov. Čopiča soglasno izvoljen pover. tovariš Skušlj, za zapisničarja pa tov. Reichsmann. Tov. predsednik konstatira, da so se kršila pravila — vršil se je teror nad drugomišljeniki. Za tem nas opozarja na referat tov. Vадnjala, ki podtika deklaratskem komunistične ideje. Najprej so se posluževali nasprotniki nacionalnega momenta, za tem napredništva, potem svobodomiselnosti, in ko to ni več vleklo, so se zaletli k komunizmu. A tudi to bomo znali odbiti.

Dokazali bomo, da smo v resnici napredni in svobodoljubni, da ljubimo našo ujedinjeno domovino nad vse in smo mi širitelji pravega edinstva. V dobrobit te ujedinjene domovine je morala priti celjska deklaracija, ki nas popelje po poti zakonitosti, poštenja in bratske ljubezni k resničnemu ujedinenju vsega našega stanu.

Tov. Čopič naglašajo podlost podtika nja komunizma, posebno še, ako se ve, kakšne posledice ima lahko tako sumničnje za državne uradnike. Višek podlosti je, ako se komunistem in antidržavnost podtika srbskemu učitelstvu, ki je s svojo albansko Golgato pokazalo svoje iskreno svobodoljublje in ljubezen do naroda. Naglašajo, da je na Hrvaškem vseobči pokret za ujedinenje učiteljskih vrst, med tem ko se pri nas skuša z vsimi silami in sredstvi razdirati.

Nadalje zavrača tov. Dimnik očitke in trditve, ki jih iznašajo novi smeri nasprotni tovariši. Padali so predsodki in